

Міністерство освіти і науки України
Хмельницький національний університет
Факультет економіки і управління
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

*Збірник наукових праць
здобувачів вищої освіти
і молодих учених*

2021 рік

Міністерство освіти і науки України
Хмельницький національний університет
Факультет економіки і управління
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Фінансові аспекти розвитку економіки України: теорія, методологія, практика

**Збірник наукових праць здобувачів вищої освіти
і молодих учених**

УДК 338:33(477)
ББК 65.01(4 Укр)

*Рекомендовано до опублікування рішенням Вченої Ради факультету економіки і управління
Хмельницького національного університету
протокол № 3 від 26.11.2021 р.*

*Рекомендовано до опублікування рішенням кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Хмельницького національного університету
протокол № 4 від 16.11.2021 р.*

Збірник наукових праць здобувачів вищої освіти і молодих учених підготовлено за матеріалами II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Розвиток інноваційного фінансового управління суб'єктами економіки в умовах реалізації євроінтеграційної стратегії України», яка проводилася 16 листопада 2021 р. на базі Хмельницького національного університету.

Голова редколегії:

Хрущ Н. А., д.е.н., проф., завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування.

Члени редколегії:

Квасницька Р. С., д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування;

Форкун І. В., к.т.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування;

Ларіонова К. Л., к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування;

Доценко І. О., к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування;

Матвійчук Л. О., к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування;

Пристапа Л. А., к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування;

Донченко Т. В., к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування.

Технічний секретар редколегії:

Доценко І. О., к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування.

Фінансові аспекти розвитку економіки України: теорія, методологія, практика : збірник наукових праць здобувачів вищої освіти і молодих учених / ред. кол.: Н. А. Хрущ, Р. С. Квасницька, І. В. Форкун та ін. (відп. ред. Н. А. Хрущ). Хмельницький : ХНУ, 2021. 190 с.

У збірнику подано статті, що відображають результати наукових досліджень молодих учених, здобувачів вищої освіти за напрямками: стратегічні напрями розвитку інновацій в фінансовому управлінні суб'єктами господарювання в процесі євроінтеграції; інноваційне забезпечення розвитку різних сегментів національного та світового фінансового ринків; фінансове забезпечення інноваційного розвитку державного сектору економіки; фінансове забезпечення інноваційного розвитку малого та середнього бізнесу в умовах євроінтеграції; фінанси домогосподарств у забезпеченні інноваційного розвитку різних сфер економіки в умовах дії євроінтеграційних процесів; загальні проблеми інноваційного розвитку економіки в умовах євроінтеграції.

Автори погоджуються з правом розміщення статей у збірнику наукових праць здобувачів вищої освіти і молодих учених в електронному вигляді на офіційному сайті кафедри фінансів, банківської справи та страхування Хмельницького національного університету, за адресою: <https://fbs.khnu.km.ua/>

Зміст

1. Стратегічні напрями розвитку інновацій у фінансовому управлінні суб'єктами господарювання в процесі євроінтеграції

Бурякова В. А., Бурковська А. І. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІНСЬКОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	9
Жарук А. П., Хрущ Н. А. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ	10
Корженевський О. А., Корчагіна В. Г. СУЧАСНІ ФОРМИ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ	12
Остапенко В. М. Е-МИТНИЦЯ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	14
Рилєєв М. С., Рилєєв С. В. ТЕХНІЧНИЙ РОЗВИТОК В СИСТЕМІ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЙ ПІДПРИЄМСТВА: КАТЕГОРІЙНИЙ АПАРАТ	17
Саванчук Т. М. АНАЛІТИЧНА РОБОТА ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА	19
Святенко Т. С., Нестеренко В. Ю. СУЧАСНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	21
Токар І. І., Сокирник І. В. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	23
Устик Є. С., Овчарова Н. В. СТРАТЕГІЧНА ЗВІТНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	26
Ходзицька В. В. КОРПОРАТИВНА ЗВІТНІСТЬ: ЯКІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ	28
Чобан Є. І., Форкун І. В. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ	30

2. Інноваційне забезпечення розвитку різних сегментів національного та світового фінансових ринків

Антонюк О. В., Квасницька Р. С. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕПОЗИТНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКУ	33
Антошевська Д. О., Сидорчук І. П. РИНОК СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА ЙОГО РОЗВИТОК В УМОВАХ ПОШИРЕННЯ ПАНДЕМІЇ	35
Бойчук А. О., Форкун І. В. ІНСТРУМЕНТИ БАНКІВСЬКОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	37
Войтюк А. В., Блажівська А. С., Приступа Л. А. РОЗВИТОК ЦИФРОВІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ У ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ COVID-19	40

Горбатюк І. Р., Донченко Т. В. ОЦІНКА РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ БАНКІВ УКРАЇНИ 2018–2020 РОКИ	43
Дячук Д. І., Ларіонова К. Л. ДИСТАНЦІЙНЕ БАНКІВСЬКЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ: ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	45
Козінчук Т. А., Доценко І. О. СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ	48
Колісник О. Ю., Хрущ Н. А. АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ БАНКІВ УКРАЇНИ	50
Курига І. В., Ларіонова К. Л. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ	52
Петрушанський Н. С., Ліщук О. М., Хрущ Н. А. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ	54
Рогачевська В. О., Донченко Т. В. ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ БАНКУ: ФАКТОРИ ВПЛИВУ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ	57
Тверда О. О., Ларіонова К. Л. АНАЛІЗ РИНКУ СПОЖИВЧОГО КРЕДИТУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	60
Ткачук О. А., Антонюк В. В., Приступа Л. А. ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТОК СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ	63
Франчук О. І., Голуб Р. Р. ПЕРСПЕКТИВНІ БАНКІВСЬКІ ІННОВАЦІЇ НА ГЛОБАЛЬНОМУ РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ	65
Цісар Ю. В., Доценко І. О. ЛІКВІДНІСТЬ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ РЕГУЛЮВАННЯ	66
Штамбург О. О., Катранжи Л. Л. КРЕДИТНИЙ МОНІТОРИНГ ЯК СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМИ РИЗИКОМ	69
3. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку державного сектору економіки	
Grigorchuk M. Eu., Gordeeva T. A. AUDIT OF COMPLIANCE WITH FINANCIAL AND BUDGET DISCIPLINE IN THE BUDGET PROCESS	71
Ostapenko V. M. FINANCIAL SUPPORT OF INTERACTION BETWEEN EDUCATION, SCIENCE AND BUSINESS IN INNOVATIVE ECONOMY	73
Боднар І. О., Мустеца І. В. ОБЛІК ДОХОДІВ ТА ВИДАТКІВ СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ	76
Герасимчук В. Г., Вдовенко Л. О. ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ	78
Жук І. І. ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ТА ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ФІНАНСОВОМУ СЕКТОРІ	80

Коваленко С. В., Мустаца І. В. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСУВАННЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	83
Котляревська Д. С., Кравченко О. В. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ	85
Мельниченко Г. В., Мустаца І. В. ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ ДЕРЖАВНИХ УСТАНОВ	87
Назукова Н. М. ІННОВАЦІЙНО-ОРІЄНТОВАНА МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	89
Ройбул К. П., Огренич Ю. О. ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ: ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ	92
Ситенко Б. П., Мустаца І. В. МОНІТОРИНГ НОРМАТИВНОЇ БАЗИ З ОБЛІКУ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ ДЕРЖАВНИМИ МЕДИЧНИМИ УСТАНОВАМИ	94
Стойко І. О., Форкун І. В. БОРГОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ ТА НАПРЯМИ ЇЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ	96
Тітов Д. В., Вдовенко Л. О. ДЕРЖАВНА ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ	99
Токман Д. А., Антоненко В. М. ФІНАНСОВІ РИЗИКИ В ФОРМУВАННІ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ	102
Фрадинський О. А. ЄДИНИЙ СОЦІАЛЬНИЙ ВНЕСОК ЯК ДЖЕРЕЛО ФІНАНСУВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ПОТРЕБ: ФІСКАЛЬНИЙ ЕФЕКТ ТА ПРОБЛЕМИ СПРАВЛЯННЯ	103
Хрептієвська Є. В., Єгорова О. М. РОЗВИТОК МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	105

4. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку малого та середнього бізнесу в умовах євроінтеграції

Богашко О. Л. ІНСТИТУЦІЙНИЙ РОЗВИТОК РИНКУ КРАУДІНВЕСТІНГУ ЯК СУЧАСНОГО ІНСТРУМЕНТУ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	108
Єгорова О. М. ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	110
Закревська Л. М. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ КРЕДИТУВАННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	112
Калиба Д. В., Руденко І. В. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	113
Медведєва Ю. В., Єгорова О. М. ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	115

Мікуляк К. А. ДОСВІД КРАЇН СВІТУ ЩОДО ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ	116
Мотрук Д. А., Єпіфанова І. Ю. ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ ЯК СКЛАДОВА ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	119
Пашинний А. В., Пристемський О. С. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	121
Петрушеску Ю. В., Мустеца І. В. ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ДЕБИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ОПТОВОЇ ТОРГІВЛІ	122
Плікус І. Й. ЗВІТУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ЗА МСФЗ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	124
Пономаренко Н. В. РОЗВИТОК МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	127
Сапожнік А. Р., Сачинська Л. В. НАПРЯМКИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	129
Серета Т., Донченко Т. В. ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА ПРИБУТКОВІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ	131

5. Фінанси домогосподарств у забезпеченні інноваційного розвитку різних сфер економіки в умовах дії євроінтеграційних процесів

Дудинець Л. А. ГЕНДЕРНИЙ ВИМІР ФІНАНСОВОЇ ІНКЛЮЗІЇ	134
Танасієнко В. П., Гордєєва Т. А. ВПЛИВ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ НА ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ КОРОНАВІРУСНОЇ ПАНДЕМІЇ	135
Швед І. В., Фостяк В. В. ЗАОЩАДЖЕННЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ	137

6. Загальні проблеми інноваційного розвитку економіки в умовах євроінтеграції

Nefodov Y. O., Shytikova L. V. THE IMPORTANCE OF CREATING NEW INNOVATIONS IN UKRAINE	140
Nytka S., Tulai O., Alekseyenko L. REALITIES AND PROSPECTS OF REALIZATION OF INNOVATIVE OPPORTUNITIES OF THE SOCIETY IN THE CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION	141
Posternak A. S., Posternak I. M., Posternak S. A. CORPORATE SCIENTIFIC AND TECHNICAL COMPLEX OF URBAN POWER ENGINEERING RECONSTRUCTION AS AN ELEMENT OF INNOVATIVE ECONOMIC DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION	143

Бесса Діана Лурдес де Жесус, Джеджула В. В. УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДУВАННЯ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ	145
Білець Л. В., Міщанчук С. А., Налутка П. В., Завербний А. С. ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ЗА УМОВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ	148
Завербний С. А., Мишишин О. Л., Завербний А. С. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ГАРМОНІЙНОГО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ЗА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ УМОВ	150
Захарченко Т. С., Шепель І. В. ЗАГАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	152
Зеліско Н. Б. ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	154
Корнєва А. О., Жибер Т. В. РОЗВИТОК СЕРЕДНЬОСТРОКОВОГО БЮДЖЕТНОГО ПЛАНУВАННЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ І ПОСТКРИЗОВОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ	157
Мороз А. Р., Нестеренко В. Ю. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	159
Назарова Л. В., Ісаншина Г. Ю. НАПРЯМИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	160
Осіпчук К. О., Глущенко Я. І. ПРОБЛЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ В ЦИФРОВІЙ ЕКОНОМІЦІ	163
Петрищева К. Г. ДІАГНОСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДІВНОЇ ТА МЕТАЛУРГІЙНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	164
Пікуль Н. В., Мирончук З. П. ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ	167
Предчук О. А., Бурковська А. І. РОЗВИТОК АНТИКОРУПЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	169
Ткачук Х. Д., Рилєєв С. В. ЗАРОБІТНА ПЛАТА В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ	171
Сидоренко А. О., Андрющенко І. Є. ПРОГНОЗУВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ВЛИВ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	173
Совінський Т. А., Сачинська Л. В. ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА РОЗВИТОК ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ	176
Федоров Д. В., Семенова Т. В. СТРАТЕГІЧНІ АЛЬТЕРНАТИВИ ТА ВАРТІСНІ ПОКАЗНИКИ УПРАВЛІННЯ ЧИСЕЛЬНІСТЮ ПЕРСОНАЛУ	178

Література

1. Бутко М. П., Бердар М. М., Підходи до визначення чинників формування ефективної виробничо-просторової організації підприємств харчової промисловості. *Економіка та держава* 2018. № 6. С. 28–32. URL: <http://aphd.ua/prykłady-oformlennia-bibliografichnoho-opysu-vidpovidno-dostu-83022015/>
2. Гринчуцький В. І., Блащак Б. Я., Харчова промисловість України: сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку. *Науково-виробничий журнал*. Серія: Інноваційна економіка. 2018. № 9–10 (77). С. 51–62. URL: <http://inneco.org/index.php/inneco.ua/article/view/334/396>
3. Терещенко Ю. В. COVID-19: Вплив на харчову промисловість та агробізнес. URL: <https://home.kpmg/ua/uk/home/media/press-releases/2020/04/vplyv-na-kharchovu-promyslovist.html>
4. Любович А. А., Тарасова К. І. Аналіз харчової промисловості України. *Статистика-інструмент соціально-економічних досліджень: збірник наукових студентських праць*. Вип. 4. Ч. І. Одеса : ОНЕУ. 2018. С. 128–135.
5. Семенчук І. М., Мала К. Ю. Шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємств харчової промисловості. *Агросвіт*. 2019. № 4. С. 56–61.
6. Швець Ю. О., Бутенко А. А. Аналіз сучасного стану харчової промисловості України на внутрішньому та зовнішньому ринках. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Економіка і менеджмент. 2018. Вип. 30. С. 71–74.

Федоров Д. В., Семенова Т. В.
Національна Металургійна Академія України,
м. Дніпро

**СТРАТЕГІЧНІ АЛЬТЕРНАТИВИ ТА ВАРТІСНІ ПОКАЗНИКИ
УПРАВЛІННЯ ЧИСЕЛЬНІСТЮ ПЕРСОНАЛУ**

Актуальність дослідження. Одним з найважливіших завдань управління персоналом є забезпечення підприємства кадрами у необхідній чисельності відповідного професійно-кваліфікаційного складу. Реалізація цього завдання потребує планування потреби в персоналі в цілому та за окремими категоріями працівників, формування операційних стратегій й тактики, процедур прийому, розстановки та ротатції персоналу, прогнозування витоку персоналу за причинами звільнень тощо. В більшості випадків вартісна оцінка показників, пов'язаних з реалізацією цього завдання обмежується плануванням фонду оплати праці. Проте формування стратегічного бачення управління чисельністю потребує оцінки додаткових показників витрат та вигод, які є наслідком тих чи інших управлінських рішень в межах обраних стратегічних альтернатив.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми досліджень щодо управління персоналом висвітлили у своїх наукових працях вітчизняні та зарубіжні вчені, а саме: Балабанова Л. В., Бердникова Л. Ф., Вагонова О. Г., Гірман А. П., Єлисеєва Н. А., Коцалап С. О., Крамаренко А. В., Никифорова В. Г., Письменна О. О., П'ятницька Г. Т., Чаплигіна Ю. С., Шаравський Д. В. та ін.

Дослідники проблематики управління персоналом зазначають, що оцінка результативності управління персоналом, ступінь вирішення HR- завдань, рівень забезпеченості необхідної якості та чисельності працівників має оцінюватись системою показників від продуктивності праці до ступеня мотивованості та лояльності працівників [1–3]. Відомі методики комплексної та інтегральної оцінки ефективності управління персоналом на підприємствах [4–5]. Проте існуючі підходи дозволяють оцінити поточний стан HR-діяльності та сформулювати коригуючі рішення з метою підвищення ефективності.

Мета статті. Оцінка поточного стану та обґрунтування стратегічних рішень щодо управління персоналом є метою статті. Розв'язання такого завдання перспективного планування і управління HR-діяльністю потребує опрацювання показників-критеріїв прийняття рішень щодо вибору стратегічних кадрових альтернатив на функціональному та операційному рівнях.

Виклад основного матеріалу. Управління чисельністю та забезпечення підприємства кадрами може базуватись на різних стратегіях, найбільш поширена з яких полягає у закритті вакансій та поповненні персоналу відповідно до вибуття існуючих працівників або при виникненні потреби в додатковому персоналі за умов розширення діяльності. Альтернативним варіантом вирішення

завдання достатності персоналу та його відповідній є формування надлишку (профіциту) персоналу для миттєвого закриття потреб при вибутті працівників з різних причин. В більшості випадків рішення про дотримання тієї чи іншої стратегії базується лише на суб'єктивних оцінках доцільності того чи іншого сценарію. Отже, доречно виділити такі стратегічні альтернативи операційної стратегії щодо управління чисельністю персоналу за способом формування кадрового резерву:

1) реактивна стратегія управління чисельністю, що передбачає оперативне закриття вакансій при їх виникненні;

2) проактивна стратегія – формування кадрового резерву, надлишкової чисельності (профіциту персоналу), що в свою чергу може бути здійснено:

– із зовнішніх джерел (ринку праці) – прийом персоналу понад мінімальну граничну планову чисельність;

– із внутрішніх джерел – формування кадрового резерву для оперативного заповнення вакансій при звільненні або переміщенні працівника на іншу посаду;

3) стратегія універсалізації, що передбачає навчання працівників, формування базових компетентностей, знань та навичок у суміжних професіях, сферах діяльності для оперативного закриття вакансій в разі їх виникнення.

При використанні реактивної стратегії виникає ризик простою робочого місця в разі несвоєчасного заміщення вакансії, практичний підхід до управління чисельністю потребує додаткових витрат на утримання персоналу, який є недовантаженим, стратегія універсалізації передбачає витрачання коштів на навчання персоналу, що пов'язано з витратами на розробку програм професійного навчання, відрив працівників від виконання основних функцій на період такого навчання (табл. 1).

Таблиця 1

Переваги та недоліки стратегічних альтернатив

Стратегічна альтернатива	Переваги (вигоди)	Недоліки (втрати)
Реактивна стратегія	Відсутність витрат на оплату праці надлишкового персоналу	Виникнення дефіциту персоналу, простої робочого місця при несвоєчасному закритті вакансії, втрата доходів та прибутків
Проактивна стратегія	Своєчасне закриття вакансій, відсутність простоїв	Профіцит персоналу, додаткові витрати на оплату праці надлишкового персоналу
Стратегія універсалізації	Своєчасне закриття вакансій, відсутність простоїв	Додаткові витрати на навчання, втрата часу на виконання основних функцій під час навчання, обмеженість використання – тільки для управлінських видів діяльності

Рішення про вибір тієї чи іншої стратегічної альтернативи має базуватись на результатах ретельного аналізу вигід і втрат, порівнянні вартісних показників формування резерву або настання дефіциту персоналу. Вартість профіциту персоналу визначається, виходячи з контингенту надлишкової чисельності, середнього рівня оплати праці та тривалості перебування працівників у кадровому резерві.

Вартість дефіциту персоналу – це вартість втраченого доходу (за вирахуванням заробітної плати) від простою робочого місця.

Визначивши вартісні показники управління чисельністю, що характеризують втрати та вигоди тієї чи іншої стратегічної альтернативи, підприємство або організація має можливість обґрунтовано визначити операційну стратегію управління чисельністю на основі критерію максимізації результату (табл. 2).

Таблиця 2

Критерії вибору стратегічної альтернативи

Стратегічна альтернатива	Вимірник вигід	Вимірник втрат	Критерій вибору стратегічної альтернативи
Реактивна стратегія	B_n (вартість профіциту персоналу)	B_δ (вартість дефіциту персоналу)	$B_n - B_\delta > 0$
Проактивна стратегія	B_δ (вартість дефіциту персоналу)	B_n (вартість профіциту персоналу)	$B_\delta - B_n > 0$
Стратегія універсалізації	B_δ (вартість дефіциту персоналу)	$B_{навч}$ (вартість навчання)	$B_\delta - B_{навч} > 0$

Вимірник вигід і втрат може змінюватись відповідно до сутності стратегічної альтернативи. Так, при дотриманні реактивного типу стратегії управління чисельністю витрати полягатимуть у втраті доходів від простою робочого місця, тобто фактично це вартість дефіциту. В той же час підприємство не буде нести витрати на утримання надлишкової чисельності працівників, тобто вимірник вигід – вартість профіциту персоналу. Для проактивної стратегії в якості вимірника вигід запропоновано використовувати вартість дефіциту персоналу, який не виникає при дотриманні такого типу стратегії, а вартість профіциту відповідно характеризуватиме втрати підприємства.

Висновки. Визначення вартості дефіциту та профіциту персоналу, витрат на навчання то розвиток в умовах конкретного підприємства дозволяє обґрунтовано визначити, який спосіб формування контингенту працівників в довгостроковій перспективі є економічно доцільним. Такий підхід вибору стратегічної альтернативи із запропонованих (реактивної, проактивної та стратегії універсалізації) спрямований на максимальну синергію діяльності з управління персоналом та господарської діяльності в цілому в напрямку забезпечення ефективності підприємства та зростання його добробуту.

Література

1. Чаплигіна Ю. С. Етимологічний аналіз категорії «кадрова безпека». *Управління розвитком*. 2011. № 4 (101). С. 102–111.
2. Коцалап С. О., Уласевич В. Ю. Аналіз проблем плинності кадрів на підприємствах різних сфер діяльності. *Енергосбережение. Энергетика. Энергоаудит*. 2013. № 8. С. 67–71.
3. Бердникова Л. Ф., Ситдикова Г. М. Современные подходы к оценке системы текучести кадров. *Молодой ученый*. 2016. № 9.2. (113.2). С. 8–10.
4. Довбня С. Б., Письменна О. О. Теоретичне обґрунтування та формування стратегічної цілі управління персоналом. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2015. №4 (52). С. 161–169.
5. Письменная О. О., Кербікова А. С., Гриценко О.В. Вартісні показники управління чисельністю персоналу. *Приазовський економічний вісник*. 2018. № 6 (11). С. 260–263.

Фесик Я. А., Шитікова Л. В.
Національний університет «Запорізька політехніка»,
м. Запоріжжя

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ – ВИРІШАЛЬНИЙ ФАКТОР ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Актуальність дослідження. З кожним днем питання євроінтеграції стає все більш актуальною темою для обговорення так, як вступ України до Євросоюзу підтримує переважна більшість українців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми впровадження інновацій в умовах євроінтеграції досліджуються в багатьох наукових статтях. Серед публікацій, присвячених проблемам глобалізації та європейської інтеграції, координації макроекономічної політики і співробітництва в інноваційно-технологічній сфері – праці таких відомих західних економістів як Б. Баласса, Р. Вернон, Дж. Гелбрейт, Дж. Даннінг, П. Друкер, Р. Лукас, А. Лундвалл, Р. Нельсон, М. Фрімен, Й. Шумпетер [1].

Мета статті. Дослідження інноваційного розвитку України в сучасних умовах євроінтеграції.

Виклад основного матеріалу. Шлях модернізації економіки, подолання технологічної відсталості, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, підвищення конкурентоспроможності в Україні є основою формування європейської економічної інтеграції.

З наукових праць вітчизняних дослідників, можна зробити висновок, що вирішальним фактором інноваційного розвитку України в сучасних умовах євроінтеграції є її інтелектуальний потенціал. Розвинені держави намагаються створити такі умови, що сприяють притоку до них інтелектуальних ресурсів і запобігають «витоку умів» [1]. В Україні ж спостерігається тенденція до зниження чисельності працівників, які задіяні у виконанні наукових досліджень і розробок, динаміку та темпи змін щодо зайнятості працівників даної галузі за п'ять років наведено в таблиці 1 [2].